

పిల్లలు

నీతి కథలు,పాటలు,పెంపకం

బాల గీతావళి-4

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

"నేను" గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము. మీరు చదువుకోవటంలో ఏమైనా ఇబ్బంది కలిగితే సేవక బృందంను సంప్రదించగలరు. ఒకవేళ మా సేవలో ఏమైన పొరపాటు వస్తే మన్నించగలరు.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120000096

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్ధం **ఉచితంగా eBook** రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు, కనుక వారిని సంప్రదించగలరని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Sai**R**eal**A**ttitude**M**anagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయినాధ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్న్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

బాలగీతావళి

(నాలుగవ తరగతి.)

వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు.

ప్రకాశకులు:
ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము,
కాకినాడ.

1940.

 [వెల రు 0—2—6.

పీఠిక.

పాఠపుస్తకము:— పాఠశాలలయందలి పిల్లలకు వారి వారి వయఃక్రమమును, (From stage to stage) బుద్ధి శక్తుల ననుసరించి వ్రాయఁబడిన పాఠపుస్తకములే యావశ్యకములై యున్నవి. అవి చిన్నబిడ్డలకు గృహపరిసరములం గలిగిన యనుభవజ్ఞానమును బరిస్ఫుటముగ వికసింపఁజేయుటకు సహాయభూతములై యుండవలయును; వారికిఁ దెలిసినవిషయముల ననుసరించియే తెలియనివిషయములను బోధించుచుండవలయును. అందలి పాఠములు బిడ్డల కుత్సాహమును, నాసక్తిని, జ్ఞానమును నభివృద్ధి పఱచునవిగా నుండవలయును. ప్రకృతివిరుద్ధములగు విషయములనుగాని, (Unnatural-subjects) యూహలకందనిభావములనుగాని వారికి బలవంతముగ బోధింపఁగూడదు. భావమే కాక భాషకూడ వారికి సులభగ్రాహ్యముగను; సులభవాచ్యముగను నుండవలయును. పాలుత్రాగు పసిబిడ్డలకు భిన్నరుచులుగల యాహారపదార్థములను సేవించుపద్ధతి క్రమక్రమముగ నలవాటుచేయునట్లే భిన్నవిషయములను, భిన్నభావములను యథోచితముగ (Careful grading) బోధించుచు బిడ్డల జ్ఞానలేశమునకు సక్రమవికాసమును గలిగింపవలయును.

వచనపాఠములు—పద్యపాఠములు:—బిడ్డలకువిషయ పరిజ్ఞానమును (Subject kowledge) గల్పించుటకును భావవికసనమునం (Development of thought) గూర్చుటకును మేధాశక్తిని (memory) బలపఱచుటకును ఉత్సాహమును వర్ధిలఁజేయుటకును వచనములకంటె పద్యములే శ్రేష్ఠములని యనుభవమువలన్ యందఱ అంగీకరింపవలసినదే. కాని, యిప్పటి పాఠపుస్తకములను దిలకింపఁగా నందలి వచనపాఠములతోఁ (prose lessons) బద్యపాఠములుకూడ (poetry lessons) జేర్పఁబడియున్నవి. ఆరెంటికిని భాషాసంబంధము గాని, భావసంబంధముగాని, యెంతమాత్రమును లేదు. ఆ మాట నిజమే—ఏమనిన—ఆపద్యపాఠములు వచనపాఠముల వలె బిడ్డలయుపయోగముకొఱకు వ్రాయబడినవై యుండ లేదు. పాఠపుస్తకములను వ్రాయువారు రీవిషయమును బొత్తుగ నూహించుటయే లేదు. వా రూహించునది బిడ్డల బుద్ధివికాసమునకు ముఖ్యముగఁ బద్యపాఠము లుండవలయుననిమాత్రమే—కాని, విషయపరిజ్ఞానముతోఁ బాటు బిడ్డలభావములను మేధాశక్తిని వికసింపఁ జేయజాలు పద్యములతోఁగూడఁ గేవల విషయపరిజ్ఞానమునే కల్పింపఁజాలిన వచనపాఠములను గూర్చుట యంత సమంజసముకాదని వా రూహింపలేదు.

బిడ్డల సహజప్రవృత్తి — బిడ్డ తన యుత్సాహముప్పొంగినప్పుడు—భావ ముద్రేకించినప్పుడు—తనవచ్చియు

రానిమాటలకు వరుస (Rhythm) కల్పించుకొని యూఁకుచుఁ బాడుచుఁ దన యవ్యక్తహృదయభావము నవ్యక్తముగ వెలువరించు చుండును. అది పిల్లలసహజప్రకృతి. ఒకపిల్లలే కాదు. ఉత్సాహము పొంగి పొరలివచ్చునప్పుడు పశువులుకూడ వరుసలుపెట్టి పాడుచుండును. దీనినిఁబట్టి చూడఁగా నుద్రిక్తభావము ప్రకటింపఁ బడవలసినప్పుడు గణబద్ధముగు శబ్దవిన్యాసము (Rhythm & Rhyme) కావలసియున్నట్లగపడుచున్నది.

బిడ్డ—పాట:—గణబద్ధముగు పద సముదాయమునగాన మున్నది. అట్టిగానములో నానంద మున్నది. ఈయానందమును ప్రేమమయముగు తల్లిమొడిలో నుండినప్పటినుండియు బిడ్డ యనుభవించుచునే యుండును; తల్లి "జోజో" యని జోలపాటలు పాడినప్పు డాలకించుచు హాయిగ నిదురించుచుండును; "చందమామ రావె! జాబిల్లి రావె!" అని పాడుచుఁ దల్లి యన్నము పెట్టినప్పు డల్లనచేరుకుండ గోరుముద్ద లారగించుచుండును. పిల్లల భావములు పాటలలో నుండియే—ఇట్టితల్లుల పాటలలోనుండియే పుట్టి పెరుఁగుచున్నవి. కాఁబట్టి, బిడ్డల యభినవోత్సాహవల్లికను (Fresh enthusiasm) గొనసాగింపవలయునన్నచో, బిడ్డల కోమల హృదయకోరకమును (Tender Mind) వికసింపఁ జేయవలయునన్నచో—బిడ్డల యవ్యక్తభావపరిమళమును (undeveloped thought) వెల్లివిరియఁ జేయవలయునన్నచో—

బిడ్డల సహజవిజ్ఞానమును (Natural intel ligence) సహ
కృతముగఁ జేయవలయునన్నచో వారిహృదయమాధ్యస్థితి కఁ
కూలములైన యనుభవోత్సాహముల (Experience &
encouragement) ననుసరించియే పద్యపాఠములు ర
యింప వలయును.

నివేదనము—మే మిట్టియుద్దేశమును మనసునందుం
కొనియే, తల్లియొడినుండి బయటికివచ్చు బిడ్డలకుఁ దగ్గిపాట
వలెనే, తమ పాటలవలెనే, మధురసులభంబులగు భావంబు
తోడను పదములతోడను, పద్యపాఠములను రచియిం
"బాలగీతావళి" యనునామముతో, 1, 2, 3 4, 5, తరగ
లకుఁ బ్రకటించి యాంధ్రలోకమున కర్పించియున్నారము
దొరతనమువారును, విద్యాధికులును, మాయుద్యమము
మన్నించినందులకు మే మెంతయుఁ గృతజ్ఞులమగుచున్నాము

విద్యాశాఖాధికారులు మా ప్రయత్నమును సహ
కృతముగఁ జేసి మాకుఁ బ్రోత్సాహముఁ గూర్పవలయు
ప్రార్థించుచున్నాము.

విషయసూచిక.

పుట.

శ్రీరామచంద్ర.

బాలగీతావళి.

నాలుగవ తరగతి.

మంచిబాలుఁడు.

గీ. ఉదయమున మేలుకాంచి నే నొక్కసారి
దేవదేవుని గూర్చి ప్రార్థించినాఁడ,
పడకపైనుండి లేచి నా పనులఁ దీర్చి
ముందుగా బడిలోనికిఁ బోయినాఁడ.

గీ. అందఱను మించి పాఠంబు లప్పగించి
అయ్యవారలచే మెప్పు లందినాఁడ;
కలసి తిరిగెడువారలుఁ గన్నవారు
పరమసంతోషమునఁ జూడఁ దిరిగినాఁడ

గీ. పరుల ననకుండ ఒరులచేఁ బడకయుంటఁ
గడుసుఖంబుగఁ గాలంబు గడపినాఁడ
అన్నదమ్ములతోఁ గూడి యాడినాఁడ
అమ్మ వడ్డింప భుజియించి యలరినాఁడ.

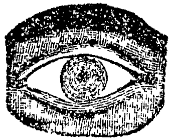
సీ. క్రొత్తపాఠంబు వల్లించు । కొన్నవాఁడ
సిద్ధముగ నున్న పాన్పుపైఁ । జేరినాఁడ
సుఖముగఁ బరుండవలెనని । చూచినాఁడ
దేవదేవుని మఱల బ్రా । ర్థించినాఁడ.

విద్య.

ఆ. తనకు నెదుటనున్న । దానినిమాత్రమే
కన్నులున్నవాఁడు । గాంచఁగలఁడు
విద్యయుండెనేని । వివిధదేశంబులఁ
గలుగువానినెల్లఁ । గాంచగలఁడు.

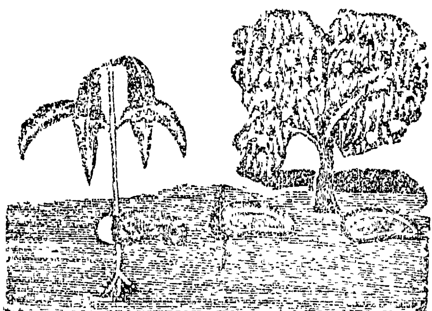
ఆ. విద్యయనెడుపెద్ద । వెలుఁగులోఁ దిరుగాడ
లేనివాఁడు కన్ను । లేనివాఁడు
విశ్వమెల్లఁదెలుపు । విద్య సంపాదింప
లేనివాఁడు జగతి । లేనివాఁడు.

ఆ. తనగృహంబునందు । ధనమెంతయుండిన
నొరుల కిచ్చుకొలఁదిఁ । దఱిగిపోవు,
ఒరుల కిచ్చుకొలఁదిఁ । బెఱుఁగుచుండునెగా
తనకుఁగలుగువిద్య । తఱుగ దెపుడు.

కన్ను.

గీ. ఎదుటఁ గనబడుచుండెడి యెల్లవాని
కనుఁగొనఁగ నేర్చుకొన్న నా కన్నుదోయి
తన్నుఁ గనుఁగొనఁజాలక యున్నదకట !
యెవరిసంగతి వారల కెఱుకపడునె ?

విత్తనము.

గీ. పూలమొక్కలకును గడ్డి పోఁచలకును
ప్రాకుఁదీఁగలకును గూర పాదులకును
భూమిలో నెల్లచోటులఁ బుట్టిపెఱుఁగు
వృక్షముల కెల్ల మూలంబు విత్తనంబె.

గీ. పదనునాఁకున్న భూమిపైఁ । బడినగింజ
తీఁగయుఁగుటకొ చెట్టుగాఁ । దేలుకొఱకొ
మొక్కగానుండుటకొ ముందు । మొలక లెత్తి
క్రమముగాఁ దాను మట్టిలోఁ । గలసిపోవు.

ఆ. ఒక్కలాగు మొక్క । యొకలాగు చెట్టు, పూ
లొక్కలాగు, ఫలము । లొక్కలాగు
మొవ్వ లొకలాగు, । ముదరాకు లొకలాగు
ఇన్ని యున్నిరంగు । లెంతవింత ?

నది.

గీ. కొండలను బుట్టి వనముల । నుండి వెడలి
ప్రక్కభూముల నన్నింటిఁ । బండఁజేసి
నిమిషమైనను నొకచోట । నిలువకుండ
నీమహానది వడివడి । నేఁగుచుండె.

సముద్రము.

పుట్టుచుండిన కెరటాలు | పుట్టుచుండ
ఎదుగుచుండిన కెరటంబు | లెదుగుచుండ
విఱుగుచుండిన కెరటాలు | విఱుగుచుండ
ఊఁగిపోవుచున్న దీ | సాగరంబు.

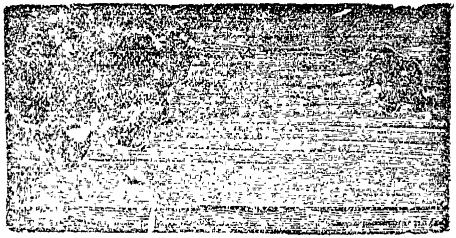
ఎంతదవ్వుగలదో | అంతు గానఁగరాదు
ఎంత సేపటికిని | శ్రాంతిఁగనదు
ఎంతలోతుగలదో | యెఱుఁగంగరాదిది
యెన్ని నాళ్ళనుండి | యిట్టులుండె?

ఎన్నియేండ్లనుండి | యెన్నో తీయనినదు
లిందుఁ జేరుచుండ | నీసముద్ర
మెదుగుఁ బొదుగు లేక | యట్టులుండు నిదేమి ?
ఉప్పుఁదనము వదల | కుండెనేమి ?

గొడుగు.

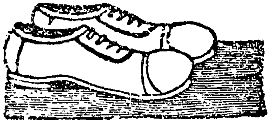
గీ. తలకు సూర్యుని వేఁడిమి తగులకుండ
వానచినుకులు మేనిపై వ్రాలకుండ
ఎండవానల బాధ లేకుండఁజేసి
గొడుగు మన కెప్పుడును మేలుఁ గూర్చుగాఁదె.

నల్ల మబ్బు.

ఆ. ఎగిరిపోవుచున్న యేనుఁగులాగున
గునిసియాడు నల్ల గొండలాగు
ఆకసంబుమీఁద నాడుచు నున్నది
చల్లగాలితోడ నల్లమబ్బు.

గీ. "చేసినది యొప్పొ తప్పొ వ చింపవలయు
తప్పు దాఁపఁ జెప్పకు మస త్యంబు తల్లి
పలుకు దాఁచినఁ జేసిన పనులు దాఁగ
వమ్మ!'' యని మందలించె న య్యాసలజనని.

పా ద ర క్ష లు.

ఆ. ముల్లు నాటకుండ ముఱికి సోఁకకయుండ
కఱకురాళ్ళు తగిలి కందకుండ
కాలియుండు నేలఁ గాలు గాలకయుండ
పాదములకుఁ తోఁడు పాదరక్ష.

నా గ స ర ము.

గీ. గాలి బుగ్గలఁ బూరించి ‖ గతులు దెలిసి
తొలలపై వ్రేళ్లు సులువుగా ‖ మలపుకొనుచు
పాగకుచ్చూఁగఁ బాముల ‖ వాఁడు వీఁడు
బాగుగా నూఁదుచున్నాఁడు ‖ నాగసరము.

ఆ. పనికిరాక పాఱ ‖ వైచిన దీకాయ
భరతపక్షిలాగు ‖ పాడుచుండె;
దరికిఁ జేరనంతఁ ‖ గఱచెడు నీపాము
పాడుచున్న పాట ‖ కాడుచుండె.

ఆ. చెవులుగలిగినట్టి ‖ జీవుల నగికట్టు
గానమందు నేమి ‖ గలదొ కాని
పనికిరానిదెల్ల ‖ బంగారమగుచుండు
గరళ మమృత మగుచుఁ ‖ గానఁబడును.

నవ్వు.

గీ. కొన్ని రూపములను జూచు చున్నయపుడు
కొన్ని మాటల నాలించు చున్నయపుడు
కొన్ని పనులను గావించు చున్నయపుడు
ఇట్టి చిత్రంబుగా నవ్వు పుట్టుచుండు.

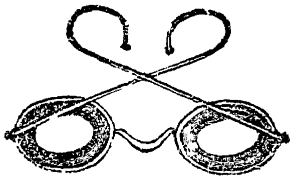
మంచి—చెడ్డ.

గీ. ఈశ్వరుండు చేసినట్టి యీ సృష్టియందు
మంచిచెడ్డలు రెండు కా న్పించుచుండు
ఒక్కనికి మంచిదై తోఁచు చుండు దాని
నింకొకండు చెడ్డదానిగా నెంచుచుండు.

గీ. పక్షులకు నిష్టమైయున్న పట్టపగలు
పాప మా గుడ్లగూబకుఁ బనికిరాదు,
చిన్నకోయిల తినుచుండు చిగురుటాకు
చిలుకపిల్లకు మిక్కిలి చెడ్డదగును.

గీ. నాకుఁ బ్రీతిగా నుండిన నల్లకోటు
బుచ్చితమ్మునకగపడు బూచిలాగు
నాఁకు బ్రీతిగా నుండిన కోకిలంబు
నీ కసహ్యముగా నుండు కాకిలాగు.

గీ. ఇష్టము ననిష్టమునుబట్టి ౹ యేరుపడిన
మంచిచెడ్డలభేదంబు ౹ మనకెగాని
సృష్టి చేసిన దేవుని ౹ దృష్టిలోన
నట్టిభేదంబు దోఁపఁ దా ౹ వంతయైన.

చత్వారము.

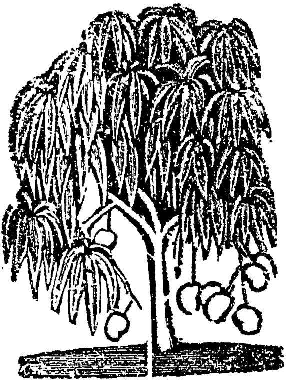
బాలుఁడు:—

గీ. "నలువదేఁడులుఁగడచిన ౹ నాకుఁ గాని
ఇపుడు నీకీ సులోచనా ౹ లేల బిడ్డ
అపుడె చత్వారమా?" యని ౹ యందు వేమి?
నాన్న! కనుచీఁకటులనది ౹ నాకుఁ గలదు.

గీ. నాన్నకడ నున్నది సులోచ ౹ నాలజోడు
నాకుఁ జత్వారమున్నది ౹ చీఁకటులను
అది యిదియుఁ జెప్పి, మఱపించు ౹ నంతెకాని
నాన్న నాకది యియ్యకు ౹ న్నాఁడు తల్లి.

తల్లి:—

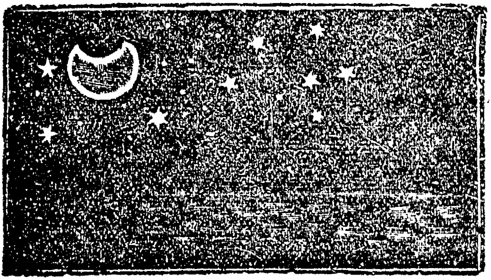
గీ. చీఁకటిని గనఁబడకుండ । చేతఁగాదు
పగటఁ జూపుతగ్గ నది చ । త్వారమగును,
పిల్లికే కాని చీఁకటిఁ । బిల్లలకును
పెద్దలకుఁగూడ గనులు కా । న్పింపవయ్య !

గున్న మామిడి.

ఆ. చిగురులిచ్చుచుండెఁ । జిన్నకోయిలలకు
ఫలములిచ్చుచుండెఁ । జిలుకలకును
నీడలిచ్చుచుండు । నీకును నాకును
తనకు మామిడేమి । దాఁచుకొనియె !

గీ. కోకిల సుఖింపఁ దనకేమి । కూడివచ్చె ?
చిలుక తనివొందఁ దనకేమి । కలిసివచ్చె ?
ఇతరులు సుఖింపఁ దనయొడి । యేమినిండె ?
గున్నమామిడి యేమను । కొననోగాని.

చందమామ.

గీ. అల్లదిగో! కన్నుమలపి మీ రరయుఁ డిపుడు
మినుకు మినుకను చుక్కల మెఱయుచుండు
రమ్యమైయున్న నీలాంబ రంబునందు
చల్లఁగాఁ గూరుచున్నాఁడు చందమామ.

గీ. పొడుపునెలనాఁ డొసంగిన పోఁగుతెల్ల
నెత్తికొని వెండిపూఁతఁ బూ యించెనేమొ
చందమామకు నునువెండి జాల రుండె
నట్లు లరమోడ్చి కనుఁగొనుఁ డల్లదిగో!

గీ. సరిగఁ బదియేనుదినములు చందమామ
క్రమముగా సంజకే వచ్చుఁ గాని, వెనుక
నొకట నాలస్యముగ వచ్చు చుండి యుండి
మేము నిద్రించుదాఁక రాఁ డేమొ తుదకు.

గీ. ఆఁడుబిడ్డ లొప్పాలకుప్ప ౹ లాడువేళఁ
గల్లుగల్లను సద్దాల ౹ గాజులందు
నిలిచి కన్నులు మిఱుమిట్లు ౹ గొలుపుచుండు
చందమామకు నది యేమి ౹ సంబరంబొ.

గీ. ఆసందడిలోనున్న ౹ యట్టివేళ
చెట్లకొమ్మల సందుల ౹ చెంతఁజేరి
యారినచిగుళ్ళలో మంచు ౹ నీరువోసి
యెన్నియో ముత్తియములఁగా ౹ యుంచుచుండు.

గీ. ఆటలో నోడిపోయిన ౹ యట్టివారిఁ
దెల్లపోయినవారంచు ౹ దెప్పబోవ
చిన్ని వెన్నెల నెల్లరఁ ౹ జిన్నపుచ్చి
తెల్లబోయినవారలఁ ౹ దెలియనీఁడు.

గీ. కొండపై నెన్ని చుక్కలో ౹ నిండియుండ
దినమునకు నొక్క చుక్కతోఁ ౹ దిరుగుఁగాని
“యాడుకొనరార ! జాబిల్లి ౹ యనుచుఁబిల్ల
లెంత బిలిచిన దిగిరాఁడ ౹ దేమి భయమొ ?

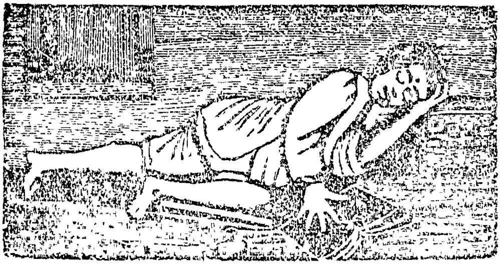
గీ. సరిగ తేఁజిగురాకుల ౹ సందులందు
నెన్నియో వెండిపూలఁ బూ ౹ యించుచుండుఁ
గనుమలపి చూడ మింటికిఁ ౹ గంటికొకటి
వెండితీఁగ లెన్నెన్నొ క ౹ ల్పించుచుండు.

గీ. ఒక్కమాటుగఁ దెరచాటు । నుండివచ్చు
భామవేషంబువలె మబ్బు । ప్రక్కనుండి
చటుకుమని వచ్చుచుండు నీ । చందమామ
యీతనికి నింతమొయ్యార । మెందుకొఱకొ?

గీ. నిండుగా నొక్కనాఁడు గా । న్పించినంత
నెవరిదృష్టులు తాఁకునో । యేమొకాని
నాఁడు నాఁటికి కృశియించి । పాడిదప్పి
తిరిగి నెలనాళ్ళదాఁకను । తేరుకొనఁడు.

గీ. ఇంట నే నాడుకొనుచుండ । నిట్టువచ్చి
ముంగిటిగవాక్షములనుండి । తొంగిచూచు;
తేరిచూచిన మిన్నెక్కి । కూరుచుండు;
దుందుడుకు బాలకుఁడుగాఁడె । చందమామ?

గీ. ఉగ్గుపాలను ద్రాగుచు । నున్న యపుడె
తల్లిచే విన్నదగుట జా । బిల్లిపదము
చందమామకు సరిపడు; । నెందు నొకటె
మామ జాబిల్లియనఁ జంద । మామ యనిన.

నిద్ర.

ఆ. చదువుచున్న వేళ । సంగీతమాలించు
చున్న వేళ బడలి । యున్న వేళ
ఎచటినుండి యొప్పు । డెట్టు లేతెంచునో
గాని, నిద్రవచ్చి । కన్ను మూయు.

గీ. ఎప్పుడు వచ్చునో యీనిద్ర । యెఱుఁగఁగాని
ఎప్పుడు మెలఁకువ వచ్చునో । యెఱుఁగఁగాని
మేలుకాంచి పిమ్మటఁ । "జాలసేపు
సుఖముగా నిద్రపట్టె" నం । చును దలంతు.

ఆ. పగలు పనులు చేసి । బడలిన జనులెల్ల
శ్రమలుదీర రాత్రి । సమయమందు
హాయి నిదురవోవ । నారోగ్యమగుఁగాని
పగటిపూట నిద్ర । పనికిరాదు.

భోజనము.

ఆ. సమయమునకు భోజ ఽ నము సేయ సుఖ మిచ్చు
నధికబలము నిచ్చు ఽ నాయు విచ్చు;
అరుగకుండ సరిగ ఽ నాఁకలి కాకుండ
దినుట యెవరికైనఁ ఽ దెవ్వులు తెచ్చు.

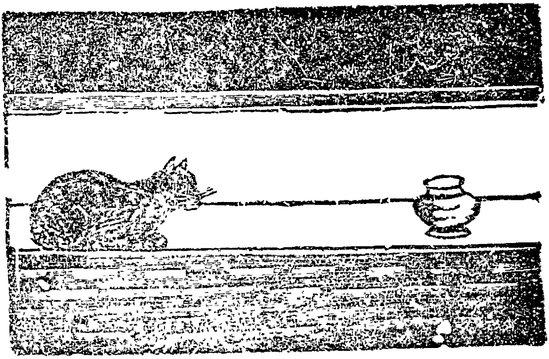
చీఁకటి.

గీ. మిట్టపల్లంబు లేకమా ఽ నట్లుచేసి
చెట్లు, చేమలు నేకమా ఽ నట్లుచేసి
ఆకసము భూమి యేకమా ఽ నట్లుచేసి
కటికిచీఁకటు లెల్లెడఁ ఽ గ్రమ్మియుండె.

గీ. ఇంటిలోపల దీపంబు ఽ లెన్నియున్న
దరికిరాకుండ నెంతగాఁ ఽ దరుముచున్న
మూలమూలలఁబడి నాలి ఽ ముచ్చులాగు
ఎట్టులున్నదో చీఁకటి ఽ యింటిచుట్టు !

గీ. తలుపు తీయునంత ఽ తలఁగిపోవుచునుండు
తలుపు మూయ నిలుచు ఽ దానివెనుక,
దివ్వెఁ జూచినంత ఽ దీని కెంతభయంబొ
నాకు నంతభయము ఽ చీఁకటనిన.

ఆ. దివ్వెగూడులకును | దిగువ, మిద్దెలమీఁద,
స్తంభములకు వెనుక | దాఁగి దాఁగి
ఇల్లు వదలదేమి | యీ మొండిచీఁకటి
తన్ను వెలుఁగు లెంత | తఱుముచున్న ?

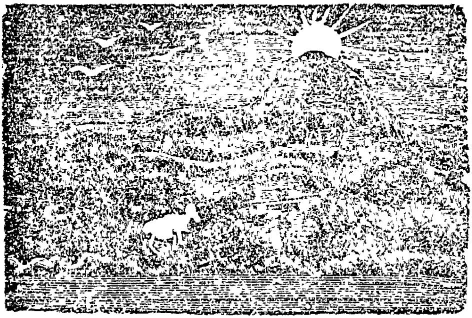
పిల్లి—ఎలుక.

గీ. కొట్టుగదిలోన దీపంబు | కునుకుచుండె
అటుకపైఁ జేరి చూరెల్క | లాడుచుండె,
అడ్డగోడకు నొకప్రక్క | నడఁగిమడఁగి
మెల్లగాఁ బొంచి కూర్చుండె | నల్లపిల్లి.

ఆ. అడ్డగోడమీఁది | యావలిమూలను,
చుట్టుకుదురునందుఁ | బెట్టియున్న
సున్నిపిండికుండఁ | జూచి పేరాసతో
నుఱికె దానిమీఁది | కొక్కయెలుక.

ఆ. వెనుకకాళ్ళ నడఁగి । తనదు మేను గుదించి
యొడుపువేసి కూరు । చున్నపిల్లి
యెలుకఁ బట్టుకొనఁగ । నిట్టె యుఱాయించె
గోడమీఁదినుండి । కుండపైకి.

ఆ. పట్టుతప్పి పిల్లి । పడిపోయె, నాకుండ
గుండపిండి యగుచుఁ । గూలిపోయె
సున్నిపిండి పిల్లి । కన్నులఁ బడిపోయె
బ్రతుకు గాంచి యెలుక । పాఱిపోయె.

కొండ

ఆ. మేత మేసికొనుచు । మీఁదెమీఁదికిఁ బోయి
గొఱ్ఱెలెల్లఁ జిన్ని । కుక్కలట్లు
గోవులెల్ల లేడి । కూనలలాగున
బర్వతమునఁ గానఁ । బడుచునుండె.

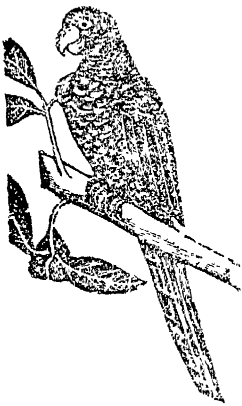
గీ. పర్వతమునఁ బైకి । బైకి జూచుకొలంది
ఎగురుపక్షులెల్ల । నీఁగ లట్లు

చెట్లుతెల్లఁ జిన్ని | చిన్ని మొక్కలలాగు
దూరమందు నాకుఁ | దోఁచుచుండె.

ఆ. పసరుచెట్లతోడఁ | బచ్చని లతలతో
నిండియొప్పుచుండు | కొండమీఁద
నల్లనల్లవంగి | యాకాశ మావెన్క
నట్టె వ్రాలిపోయి | నట్టులుండె.

ఆ. కొండమీఁద దోఁచు | మాపు నీసూర్యుఁడో
కింత యెఱ్ఱనయ్యె | నంతెగాని
యతఁడు తోఁచుచుండె | నచ్చంబుగా నాకు
గోపురమునఁ బసిఁడి | కుండలాగు.

చిలుక.

గీ. వేఁడుకగు నాకు బొమ్మలు | వేయుటనిన
చిలుకబొమ్మను వ్రాయు నా | చేఁత నగును;
చక్కఁగాఁ బండ్లతో నొక్క | జామికొమ్మ
వేసి యామీఁద నొకచిల్క | వేసినాఁడ.

గీ. ఆకురంగును ఱెక్కల / కద్దినాఁడ
పొట్టపైఁ బూసితిని పచ్చ / పట్టురంగు
నీలిరంగును మెడక్రింద / నిలిపినాఁడ
ముక్కునకు నెఱ్ఱరంగును / బూసినాఁడ.

గీ. చెట్లపై నప్పుడప్పుడు / చేరియాడు
చిలుకలను జూచి యూహించి / మెలపుతోడ
నెచట నేరంగు వలయునో / యచట దాని
వేసి నాబొమ్మపూర్తిగా / వించినాఁడ.

గీ. చిలుక యచ్చంబుగా నుండెఁ / జిలుకలాగు
మాటలాడుట యెగురుట / మాత్రమింక
వ్రాయఁగాఁ జాలకుంటిని ; / వానిఁగూడ
నేర్పువారున్నచో ముందు / నేర్చుకొందు.

పాట.

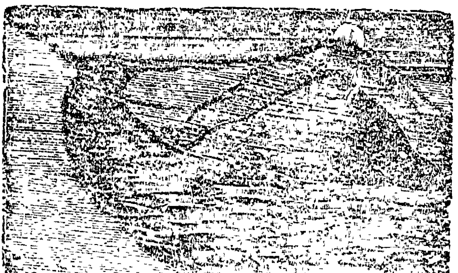
గీ. పక్షులన్నియుఁ జెట్లపైఁ / బాడుచుండె
పాడుచున్నాఁడు చల్లఁగాఁ / బాటకాఁపు
పసులఁ గాచెడు బాలుఁడు / పాడుచుండె
పాడుచున్నారు హాయిగాఁ / బడవవాండ్రు.

గీ. గ్రుడ్డులోనుండి వెడలిన / కూనమొదలు
పక్షులన్నియుఁ జక్కఁగాఁ / బాడఁగలవు
తల్లియొడిబిడ్డ మొదలుగా, / తాతదాఁక
ఆసపడుచుందు రాపాట / లాలకింప.

గీ. పాట లానందమున బైటఁ బాడుచుండు
పక్షి పాలు కానంద మగుచుచుండు
పాటయానందమును నాకుఁ బట్టఁబడిన,
పాడుకొనుచుందు; నానంద పడుచునుందు.

ఒక మాట.

గీ. నీవెపుడు జూచుచున్నవే నీకు నెదుటఁ
గానఁబడుచుండె నీపుస్తకంబు గంటు;
చదివికొన పెద్దవైనన్ని సరిగ నిట్లె
చూచినది పొత్తమున వ్రాసి చూపఁగలవు.

కల.

గీ. చల్లగాఁబోవు గాలియు జలముఁగంటు
నావయిది మెల్ల మెల్లగా నడచుచుండె;
ఎపుడు నాతోడనుండు నా యిష్టసఖుఁడు
పక్కనే కూరుచుండె నా పడవమీఁద.

గీ. దూరముననున్న యొకకొండ । పొరనుండి
అందముగఁ గానబడుచుండెఁ । జందమామ,
నన్ను బరిహాస మొనరింప । నాసఖుండు
వెన్నెలను నాకు గొడుగును । వేసి నవ్వె.

గీ. అంతలో మబ్బు తల్లడ । నావరించె
తటుకుమని చూచుచుండఁ జీఁ । కటులు క్రమ్మె
వనములోపల గాముల । పాఁడు యెవఁడో
నాగసర మూఁదుచున్నట్లు । నాకుఁ దోఁచె.

గీ. నేను గానంబు వినుచుండ । నిద్రవచ్చె;
అందఱును నిద్రఁ గనుచుండ । నల్లనల్ల
పడవ కడలికిఁ బోయె; నా । కడలి ఘోష
వడిగ వినవచ్చె; మెలకువ । వచ్చెనాకు.

ఆ. కనులు తెఱచి నేను । గాంచునప్పటికి నేఁ
బండియుంటి నాను । పడకమీఁద;
చాలఁ జదివియున్న । బాలగీతావళి
వల్లుచుండె గాన । వచ్చె నాకు ?